

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я МОЗ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ
БАТУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ШОТА РУСТАВЕЛІ (ГРУЗІЯ)
РИЗЬКИЙ ПІВНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ЛАТВІЯ)
БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ (ЛАТВІЯ)
WORLD ASSOCIATION FOR POSITIVE AND TRANSCULTURAL PSYCHOTHERAPY
(НІМЕЧЧИНА)
DARE INNOVATIONS (УГОРЩИНА)
КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА ПЕТРИЧЕЙКА
ХАЩІДЕУ (МОЛДОВА)
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»
ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ Г. С. КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА
ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

III МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

«СУЧАСНІ НАПРЯМИ ЗМІН В УПРАВЛІННІ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я: МОДЕРНІЗАЦІЯ, ЯКІСТЬ, ПСИХОЛОГІЯ ТА КОМУНІКАЦІЯ»

*28 травня 2026 року
м. Одеса, Україна*

Львів – Торунь
Liha-Pres
2026

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Шнайдер Станіслав Аркадійович – в.о. ректора Одеського національного медичного університету; доктор медичних наук, професор, член-кореспондент НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України;
Запорожан Валерій Миколайович – голова Вченої Ради Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор, академік НАМН України;
Орабіна Тетяна Миколаївна – заступник генерального директора Центру громадського здоров'я МОЗ України, асистент кафедри менеджменту охорони здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, PhD;
Марічерета Валерія Геннадіївна – перший проректор Одеського національного медичного університету, голова групи експертів МОЗ за напрямом «Акушерство та гінекологія» – експерт-консультант Міністра охорони здоров'я України, доктор медичних наук, професор, академік НАМН вищої освіти України;
Дідманідзе Ібраїм – керівник Центру мов та інформаційних технологій факультету освіти Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Грузія);
Дьякон Роман – президент правління Ризького північного університету, доктор технічних наук, професор, академік (Латвія);
Волков Владислав – ректор Балтійської міжнародної академії, доктор суспільних наук, доцент (Латвія);
Марошевельді Дора – засновниця та генеральна директорка DARE Innovations;
Врабіє Сільвія – кафедра історії та теорії освіти факультету гуманітарних та педагогічних наук Державного університету «Богдан Петричейку Хашидеу», доктор психологічних наук (Молдова);
Борці Вікторія Ігорівна – професор кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, доктор економічних наук, професор;
Наконечний Олександр Григорович – президент Академії наук вищої школи України, доктор фізико-математичних наук, професор, академік Національної академії наук України;
Труніна Ірина Михайлівна – завідувач кафедри менеджменту і маркетингу Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, доктор економічних наук, професор;
Векшовець Тетяна Андріївна – професор кафедри менеджменту охорони здоров'я Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, директор ННЦ «Бізнес-школа НМУ імені О. О. Богомольця», доктор медичних наук, професор;
Рудінська Олена Володимирівна – завідувач кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, кандидат економічних наук, доцент;
Храпкіна Валентина Валентинівна – професор кафедри менеджменту, маркетингу та підприємництва Національного університету «Києво-Могилянська академія», доктор економічних наук, професор;
Бабієнко Володимир Володимирович – завідувач кафедри гігієни, медичної екології та громадського здоров'я Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор;
Опря Євген Васильович – завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор;
Литвиненко Ольга Дмитрівна – професор кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, доктор психологічних наук, професор;
Сердюк Людмила Захарівна – головний науковий співробітник лабораторії психології особистості імені П. Р. Чапачи Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, доктор психологічних наук, професор;
Халік Олена Олександрівна – завідувач кафедри психології Університету Короля Данила, кандидат психологічних наук, доцент;
Кусик Наталія Львівна – начальник навчально-методичного відділу, доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, кандидат економічних наук, доцент.

С 91 **Сучасні напрями змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, психологія та комунікація:** Міжнародна наукова конференція. За заг. ред. проф. В. Г. Марічерета, 28 травня 2026 року, м. Одеса. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2026. 452 с.
ISBN 978-966-397-640-2

До збірника матеріалів конференції увійшли тези доповідей, які стали предметом обговорення учасників Міжнародної наукової конференції «Сучасні напрями змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація» у м. Одесі 31 травня 2024 року у Одеському національному медичному університеті.

Збірник зібраний науковими фахівцями Одеського національного медичного університету і розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти.

УДК 351.77-048.35(062.552)

Гігієнічна оцінка поширеності дефіциту вітаміну D серед молодого населення м. Одеси як актуальна проблема громадського здоров'я Агаджанова Ірада Романівна, Мунціян-Подкалюк Наталя Юрійвна, Позна Олена Миколаївна.....	180
Аналіз вимірів впливу війни на здоров'я Бабієнко Володимир Володимирович, Гушук Ігор Віталійович, Мокієнко Андрій Вікторович.....	184
Організація профілактики алергічного риніту в системі громадського здоров'я Бобкович Катерина Олегівна, Пилипко Катерина Ігорівна, Паламар Борис Іванович.....	187
Здорова нація 2026: ментальне здоров'я та реабілітація як нові стандарти української медицини Ватан Майя Миколаївна, Криленко Володимир Ігорович, Литвиненко Катерина Олександрівна.....	192
Пролежні та їх ускладнення: контрверсії та детермінанти невдач комплексного паліативного лікування Вергун Андрій Романович, Кузовкіна Оксана Леонідівна, Вергун Оксана Михайлівна.....	195
Паранеопластичні синдроми як ранній клінічний індикатор злоякісних пухлин, клінічні прояви, огляд літератури та діагностичні аспекти Вергун Андрій Романович, Кульчицький Василь Володимирович, Вергун Оксана Михайлівна.....	199
Метаболічний синдром як проблема громадського здоров'я: роль харчових факторів та профілактичні стратегії Горобець Микола Олександрович, Рожнова Анастасія Михайлівна..	203
Роль телемедицини у забезпеченні сталості та відновлення первинної медико-санітарної допомоги в умовах сучасних викликів в Україні Горошков Олег Віталійович, Сініцина Марія Олександрівна, Ступасенко Анастасія Сергіївна	205
Вплив ультраоброблених продуктів на здоров'я населення Діденко Софія Григорівна, Рожнова Анастасія Михайлівна	209
Сексуальне здоров'я в структурі загального анамнезу: від подолання стигми до стратегій громадського здоров'я Дністрянська Марія Владиславівна	211
Остеопороз як актуальна проблема громадського здоров'я в умовах старіння населення Дубовик Сергій Леонідович, Ступасенко Анастасія Сергіївна.....	214

5. Бабієнко В. В., Шанигін А. В., Рожнова А. М. Нутритивна корекція дефіциту вітаміну D у дорослих: сучасні рекомендації // Вісник морської медицини. 2024. Т. 2, № 103. С. 164–174. URL: <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/15659>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-640-2-46>

АНАЛІЗ ВИМІРІВ ВПЛИВУ ВІЙНИ НА ЗДОРОВ'Я

Бабієнко Володимир Володимирович

*доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри гігієни, медичної екології та громадського здоров'я
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна*

Гуцук Ігор Віталійович

*доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри громадського здоров'я та фізичного виховання,
Національний університет «Острозька академія»
м. Острог, Рівненська область, Україна*

Мокієнко Андрій Вікторович

*доктор медичних наук, старший науковий співробітник,
доцент кафедри громадського здоров'я та фізичного виховання,
Національний університет «Острозька академія»
м. Острог, Рівненська область, Україна*

За глобальними оцінками з 2008 року зовнішні конфлікти збільшилися на понад 50% із залучення загалом 122 країн [1]. Однак, термін «війна» передбачає насильство більших масштабів та інтенсивності у порівнянні із «конфліктами» [2].

Мета роботи [3] полягала у розробці простого та прийняттого набору вимірів, який допоміг би залучити громадськість до формування своєї думки щодо війн. Це дозволило розробити 12-вимірну рамкову модель війни. Ця структура базується на концепціях соціальних та екологічних детермінант здоров'я населення. Вона має 12 взаємопов'язаних «вимірів», що починаються з літери D, які охоплюють негативний вплив на здоров'я (n=5), його соціальні (n=4) та екологічні детермінанти (n=3). Для здоров'я показниками є смертність, інвалідність, хвороби,

залежність та каліцтва. Щодо соціальних детермінант здоров'я це диспропорції в соціально-економічному статусі, переміщення населення, порушення соціальної структури та відхилення від темпів розвитку. Щодо екологічних детермінант, це руйнування інфраструктури, спустошення навколишнього середовища та виснаження природних ресурсів [3].

Кластер детермінант впливу на здоров'я.

Смертність. Ключовим показником є оцінка кількості смертей за кожен рік тривалості або протягом усього періоду конфлікту.

Інвалідність (від гострих травм). Інвалідність – це обмеження нормальної діяльності внаслідок травми, яке потребує медичної допомоги.

Розлади та захворювання. Це широка категорія, яка включає психічні захворювання (наприклад, депресивні розлади, тривогу, посттравматичний стресовий розлад, суїцидальні думки), тривале недоїдання та фізичні захворювання. Інфекції, що спостерігаються під час або після воєн, – це переважно інфекції дихальних шляхів, діарейні захворювання, кір, малярія, холера, дизентерія, менінгіт, рецидивний тиф, тиф, туберкульоз та ВІЛ/СНІД. Вони важливі під час воєн у зонах бойових дій з обмеженими ресурсами та серед біженців. Розлади та захворювання вимірюються як рівень захворюваності, або кількість уражених, або рівень смертності від хвороби.

Залежність від алкоголю, тютюну та заборонених наркотиків вимагає клінічного діагнозу. Індекси, що використовуються для вимірювання, – це стандартизована за віком поширеність алкогольної залежності, залежності від заборонених наркотиків (тобто канабісу, опіоїдів, амфетамінів та кокаїну) та куріння сигарет на 100 000 осіб.

Деформації (фізичні та психічні), включають вроджені вади та труднощі в навчанні, що виникають внаслідок вроджених вад, пов'язаних з війною. Вони виявляються за допомогою клінічного обстеження та виражаються як показники на 100 000 живонароджених [3].

Другий кластер пов'язаний із соціальними детермінантами здоров'я.

Різниця в соціально-економічному плані та стані здоров'я. До них належать зростаюча нерівність у доходах, медичному забезпеченні та стані здоров'я груп населення. Загалом, вимірювання виражаються або як абсолютні відмінності в показниках стану здоров'я, або як відносна нерівність з використанням співвідношень або індексів концентрації.

Переміщення визначається як «процес, у якому люди змушені тікати або залишати свої домівки чи місця звичного проживання, щоб уникнути наслідків збройного конфлікту та опинитися в іншій частині країни або за кордоном». Вимірювання включають абсолютну кількість

переміщених осіб для оцінки масштабів, а також кількість переміщених осіб на 100 000 населення, що корисно для порівнянь між регіонами.

Руйнування соціальної структури, включаючи руйнацію соціальної мережі та соціального капіталу. Соціальний капітал визначається як «особливості соціальної організації, такі як мережі, норми та довіра, що сприяють координації та співпраці для взаємної вигоди» та вимірюється через «соціальну згуртованість (тобто цільність та характер мереж і рівень відданості членів) та довіру (тобто схильність до корпорації та обміну)».

Зворотний людський та соціальний розвиток. Освіта, особливо дошкільна, є ключовим елементом в розрахунку Індексу розвитку людського потенціалу і є Ціллю-3 у Цілях сталого розвитку. Цілеспрямоване руйнування соціальної інфраструктури з довгостроковими наслідками може бути неочевидним, якщо воно не враховано в описах воєн. Прикладом є систематичне руйнування освіти.

Третій кластер стосується екологічних детермінант здоров'я.

Руйнування інфраструктури. Транспорт, енергетика, житло та охорона здоров'я є ключовими сферами. Для вимірювання їх руйнування доступні кілька показників. Транспорт: км доріг, мостів та шляхопроводів. Енергетика: виробництво та передача електроенергії, розподіл газу та нафтопереробні заводи. Житло: житлові одиниці, окремі будинки та гуртожитки [3].

Руйнування навколишнього середовища від прямих наслідків воєн, що вимірюються впливом на лісовий покрив, забрудненням повітря та деградацією ґрунту внаслідок забруднення. Вплив вирубки лісів нещодавно вимірювався за допомогою супутникового моніторингу. Забруднення повітря та забруднюючі речовини оцінюються за допомогою стандартних індексів забруднення.

Виснаження природних ресурсів, особливо води. Вплив на забезпечення чистою водою вимірюється за допомогою низки перебоїв у водопостачанні, порушень у роботі гідроелектростанції, забруднення поверхневих вод внаслідок військових дій, пошкодження дамб, переповнення шахт та забруднення водних ресурсів [3].

Висновок. Запропонована 12-D структура для оцінки впливу на здоров'я може стати відправною точкою для розробки універсальної матриці до всіх збройних конфліктів. Цей підхід заохочуватиме або підштовхуватиме громадськість, громадянське суспільство та інші групи, що виступають за мир, до розуміння величезного впливу війни. Людству потрібна нова мета для глобального миру, щоб запобігти мільйонам невинних жертв, яким судилося загинути від воєн у майбутньому [3].

Література:

1. Institute for Economics & Peace. Global peace index 2023: measuring peace in a complex world. URL: <http://visionofhumanity.org/resources>

2. Jayasinghe S. The post-millennium development goals agenda: include “end to all wars” as a public health goal. *Global Health Promotion*. 2014. Vol. 21. P. 29–32.

3. Jayasinghe S. The 12 dimensions of health impacts of war (the 12-D framework): a novel framework to conceptualise impacts of war on social and environmental determinants of health and public health. *BMJ Global Health*. 2024. Vol. 9. Article e014749. DOI: 10.1136/bmjgh-2023-014749.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-640-2-47>

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФІЛАКТИКИ АЛЕРГІЧНОГО РИНИТУ В СИСТЕМІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Бобкович Катерина Олегівна

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб
Буковинський державний медичний університет
м. Чернівці, Україна*

Пилипко Катерина Ігорівна

*здобувачка вищої освіти
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Паламар Борис Іванович

*доктор медичних наук, професор,
професор кафедри громадського здоров'я
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Актуальність. З кожним роком тягар алергічних захворювань у світі прогресує, перетворюючись на медико-соціальні та економічні проблеми для будь-якої системи охорони здоров'я. За даними Всесвітньої алергологічної організації, епідеміологічні дані коливаються від 10 до 40% [1]. Алергічний риніт (АР) вражає 12–30 % населення США, 23–30 % населення Європи, близько 20% населення Великої Британії.